

Uchwała Nr 90
Komitetu Monitorującego
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027
z 05 listopada 2024 r.

w sprawie zmian w interwencji I 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Zgodnie z art. 124 ust. 4 lit. d rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającym przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającym rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013, Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 uchwała, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 pozytywnie opiniuje zmiany w I 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, będących bezpośrednią konsekwencją procedury dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Stefan Krajewski

Przewodniczący

Komitetu Monitorującego Plan Strategiczny dla
Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Rodzaj zmiany:

Uproszczenie i uatrakcyjnienie zasad realizacji inwestycji w ramach interwencji I 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych, polegające na rozszerzeniu listy gatunków i rodzajów, które mogą być wykorzystywane do nasadzeń.

Proponuje się, aby obecną listę drzew i krzewów rozszerzyć o drzewa owocowe odmian tradycyjnych, wspierane w ramach interwencji I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych. Lista odmian uprawnionych do wsparcia została określona w przepisach krajowych.

Proponowana zmiana PS WPR 2023-2027 - zmiany zaznaczono czerwoną czcionką oraz przekreśleniami, począwszy od str. 931 - wersja pełna 4.2, w części:

5 Szczegółowy projekt, wymogi i warunki kwalifikowalności interwencji

Interwencja polega na założeniu systemu rolno-leśnego, tym samym pozwala na użytkowanie gruntu rolnego, na którym drzewa lub krzewy są zintegrowane z uprawą rolną na tym samym obszarze. Jest to wielofunkcyjne użytkowanie gruntu przynoszące korzyści środowiskowo-klimatyczne.

Systemy rolno-leśne przyczyniają się do redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększania zawartości materii organicznej w glebie. Wpływają na poprawę zasobów wodnych poprzez zwiększenie infiltracji oraz ochronę wód powierzchniowych, zapobiegają erozji. Mają pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną, gdyż biocenotyczne i miododajne gatunki drzew lub krzewów są naturalnym środowiskiem występowania owadów zapylających, w szczególności pszczoł, dla których oferują nie tylko pokarm, ale również miejsce na założenie gniazda.

Systemy rolno-leśne, w których drzewa i krzewy stanowią część pastwiska dają zwierzętom ochronienie przed niekorzystnymi warunkami pogodowymi. Dzięki temu podnoszą dobrostan zwierząt, co przekłada się na poprawę ich produktywności i stanu zdrowia.

W Europejskim Zielonym Ładzie systemy rolno-leśne zaliczono do zrównoważonych praktyk, które powinny być promowane w ramach krajowych Planów Strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej. Interwencja bezpośrednio przyczynia się do wypełniania planu działania, zawartego w Nowej strategii leśnej UE 2030 r., dotyczącego zasadzenia co najmniej 3 mld dodatkowych drzew w UE do 2030 r.

W ramach interwencji aby zapewnić realizację celów środowiskowych:

- przyznawane będzie wsparcie na założenie systemów rolno-leśnych i ich ochronę przed zniszczeniem;
- nasadzenia prowadzone będą rodzimymi gatunkami drzew lub krzewów lub **odmianami drzew owocowych, wspieranymi w ramach interwencji I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych**, w tym m.in. biocenotycznymi lub miododajnymi;
- w składzie gatunkowym nasadzeń przeważać będą gatunki liściaste, o ile pozwolą na to warunki siedliskowe;
- skład gatunkowy dostosowany będzie do warunków siedliskowych, środowiskowych i

klimatycznych danego obszaru;

- liczba sadzonek drzew lub krzewów wynosić będzie ok. 150 – 250 szt./ha;
- systemy rolno-leśne zakładane będą w formie:
 - rzędowej gdzie drzewa i krzewy sadzone na gruntach ornych, połączone są z uprawą oraz
 - pastwiskowej, gdzie obszar zadrzewiony stanowi część TUZ;
- rolnik będzie miał możliwość skonsultowania planowanego systemu rolno-leśnego z wyspecjalizowanym w tym zakresie doradcą rolnym.

Interwencja ma komplementarny (uzupełniający) charakter z interwencją I 8.8 obejmującą premie z tytułu systemów rolno-leśnych, ponieważ założone systemy rolno-leśne będą mogły być pielęgnowane i utrzymywane w ramach zobowiązań z art. 70.

1. Uzasadnienie proponowanej zmiany:

Proponowana zmiana ma na celu dostosowanie interwencji do aktualnych potrzeb środowiskowych i społecznych poprzez rozszerzenie listy drzew, którymi mogą być prowadzone nasadzenia. Tradycyjne odmiany drzew owocowych są bardziej odporne na choroby, mrozy i szkodniki, dzięki czemu jest mniejsze prawdopodobieństwo wypadania sadzonek, a to przełoży się na stabilność i odporność zakładanych systemów rolno-leśnych. Wprowadzenie tradycyjnych odmian drzew owocowych będzie miało wpływ na wzrost bioróżnorodności w tych systemach, ponieważ tradycyjne odmiany drzew owocowych stanowią ostoję dla wielu gatunków zwierząt, w tym ptaków i owadów zapylających, oraz są miejscem ich żerowania. Wprowadzenie tradycyjnych odmian drzew owocowych do listy gatunków, których nasadzenia będą wspierane w ramach interwencji 10.13 to również ochrona dawnych odmian drzew owocowych, których upraw w znacznej mierze zaniechano. Proponowana zmiana może stworzyć synergiczne efekty z interwencją I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew owocowych. To połączenie pomoże w zwiększeniu efektywności działań związanych z ochroną i promocją tradycyjnych odmian.

2. Przepis zgodnie, z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 119 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z dnia 2 grudnia 2021 r. ustanawiającego przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylającego rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013.

3. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PS WPR 2023-2027:

30 października 2024 r.

4. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Oczekuje się, że rozszerzenie listy gatunków, którymi można prowadzić nasadzenia w ramach interwencji I 10.13. – Zakładanie systemów rolno-leśnych, o drzewa owocowe wspierane w ramach interwencji I 8.4. - Zachowanie sadów tradycyjnych odmian drzew, przełoży się na zwiększenie zainteresowania interwencją, a tym samym wzrost powierzchni systemów rolno-leśnych. Z uwagi, że tradycyjne odmiany drzew owocowych są bardziej odporne na choroby, mrozy i szkodniki, oczekuje się również pozytywnego wpływu proponowanej zmiany na stabilność i odporność zakładanych systemów rolno-leśnych. Efektem wprowadzonych zmian będzie zwiększenie bioróżnorodności obszarów wiejskich, ponieważ tradycyjne odmiany drzew owocowych stanowią ostoję dla wielu gatunków zwierząt, w tym ptaków i owadów zapylających.

5. Wpływ zmiany na cele i wskaźniki:

Zaproponowane w uchwale zmiany nie mają wpływu na cele określone w Planie Strategicznym. Nie wiążą się również ze zmianą określonych wcześniej wskaźników.

Powierzchnia wnioskowana w kampaniach 2023 i 2024 stanowi jedynie 9,6% powierzchni zaplanowanej na wymienione kampanie w Planie Strategicznym. W związku z niskim zainteresowaniem interwencją oczekuje się, że zaproponowana zmiana przyczyni się do zwiększenia powierzchni systemów rolno-leśnych w ramach interwencji 10.13, a tym samym umożliwi realizację wskaźników zaplanowanych w Planie Strategicznym, w zakresie objętym tą interwencją (tj. R.16; R.17; R.26; R.32). Dodatkowo, zwiększenie powierzchni pod systemami rolno-leśnymi, przełoży się na wzrost zainteresowania interwencją I.8.8. Premie z tytułu zalesień i zadrzewień oraz systemów rolno-leśnych, której celem jest m.in. zapewnienie trwałości założonych systemów rolno-leśnych. Oczekuje się tym samym, poprawy realizacji zaplanowanych wskaźników: R.12; R.14; R.19; R.21; R.22; R.31.

6. Wpływ na plan finansowy PS WPR:

Proponowana zmiana nie będzie miała wpływu na plan finansowy PS WPR, ponieważ zapotrzebowanie na środki finansowe, wynikające z projektowanej zmiany zostanie pokryte w ramach aktualnie obowiązującego budżetu interwencji 10.13 Zakładanie systemów rolno-leśnych.